№ 75 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ԱՊՐԻԼԻ 11

1906

ԵՐԵՍՈՒՆՉՈՐՍԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ԱՊՐԻԼԻ 11 № 75

տարեկան գինը 10 րուբլի. կէս տարվանը 6 րուբլի. առանձին համարները 5 կոպէկով.

Թիֆլիսում գրվում են խմբագրատան մէջ.

Մեր հասցէն. Тифлисъ, редакція «Мшакъ». Կամ Tiflis, Rédaction «Mschak».

Տելէֆօն № 253.

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ (բացի կիրակի և տօն օրերից)

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամէն լեզուով.

Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր տողատեղին 10 կոպէկ.

Տելէֆօն № 253.

ԲԱՑՎԱԾ Է ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄՇԱԿ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԼՐԱԳՐԻ

ՆԵՐԿԱՅ **1906** ԹՒԱԿԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

(34-ՐԴ ՏԱՐԻ)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆԸ. «Մշակի» տարեկան գինը 10 րուբլի է, տասն և մէկ ամսվանը նոյնպէս 10 ր., տասն ամսվանը՝ 9 ր., ինն ամսվանը՝ 8 ր., 8 ամսվանը՝ 7 ր., 6օթ և վեց ամսվանը՝ 6 ր., հինգ ամսվանը՝ 5 ր., չորս ամսվանը՝ 4 ր., երեք ամսվանը՝ 3 ր., երկու ամսվանը՝ 2 ր. և մի ամսվանը՝ 1 րուբլի: Ապրիլի 1-ից մինչև 1 յուլիսի 2 րուբլի:

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԵԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. Ամերիկայի բաժանորդները պէտք է վճարեն տարեկան 6 դոլար. Եւրօպայի բաժանորդները՝ 30 Ֆրանկ. Պարսկաստանի բաժանորդները՝ 10 րուբլի:

«Մշակի» գրվել կարելի է ՄՐԲԱԳՐԱՏԱՆԸ. (Բազարեայ և Բարօնեակայ փողոցների անկիւն): Մորագրվել կարելի է միայն ամսի 1-ից:

Կայսրութեան ուրիշ քաղաքներից «ՄՇԱԿԻՆ» գրվելու համար և առհասարակ նամակներ և ծրարներ ուղարկելիս, պէտք է դիմել հետեւեալ հասցէով: ТИФЛИСЪ. Редакція „МШАКЪ“ *իսկ արտասահմանից՝* TIFLIS, Rédaction du journal «MSCHAK».

Յայտարարութիւնները ընդունվում են բոլոր լեզուներով:

ԱՊԱԲԻՒ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՉԷ ԸՆԴՈՒՆՎՈՒՄ

Կատարելէկ Սարգսեան, Երուանդ, Անէտ, Վահան, Նունէ և Զաւահիր Գէորգեան Մուրադեանցները ցաւօք սրտի յայտնում են իրանց ազգականներին և ծանօթներին՝ առաջինը իր թանգագին մայրանու, իսկ վերջինները—իրանց սիրելի հօր՝

ԳԷՈՐԳ ՍԱՐԳՍԵԱՆ ՄՈՒՐԱԴԵԱՆՑԻ

մահը, որ տեղի ունեցաւ երէկառաւօտ հիւանդութիւնից յետոյ ամսիս 8-ին, երեկոյեան ժամը 9½-ին: Ամբիծքը տեղի կունենայ չորեքշաբթի, երեկոյեան 6½-ին, իսկ յուղարկաւորութիւնը ամսիս 13-ին, հինգշաբթի օրը, առաւօտեան ժամը 10-ին, սեփական տնից (Հալւաբար, Յիսուսեանվան փողոց, № 1) դէպի Հալւաբարի էջմիածնեցւոց ս. Գէորգ եկեղեցին, իսկ այնտեղից դէպի Մօշխովաքի գերեզմանատունը:

(և. չ.) 1—2

Աղա Սարգսեան, Շուշանիկ Աւետիքեան, Բագրատ, Արտաշէս և Սարկիս Աղաջանեան Մուրադեանցները, Սալոմէ Սարգսեան Նազարեանցը և Եղիսմիա Սարգսեան Զորեանցները իրանց զաւակներով ցաւօք սրտի յայտնում են իրանց ազգականներին և ծանօթներին՝ առաջինը, վեցերորդը և եօթերորդը—իրանց սիրելի հօր, երկրորդը իր թանգագին տատերը, երրորդ, չորրորդ և հինգերորդը իրանց թանկագին հօրեղբօր՝

ԳԷՈՐԳ ՍԱՐԳՍԵԱՆ ՄՈՒՐԱԴԵԱՆՑԻ

մահը, որ տեղի ունեցաւ երկարատև հիւանդութիւնից յետոյ ամսիս 8-ին, երեկոյեան ժամը 9 և կէսին: Ամբիծքը տեղի կունենայ չորեքշաբթի, երեկոյեան 6 և կէսին, իսկ յուղարկաւորութիւնը ամսիս 13-ին, հինգշաբթի օրը, առաւօտեան ժամը 10-ին սեփական տնից (Հալւաբար, Յիսուսեանվան փողոց, № 1) դէպի Հալւաբարի էջմիածնեցւոց ս. Գէորգ եկեղեցին, իսկ այնտեղից դէպի Մօշխովաքի գերեզմանատունը:

(և. չ.) 1—2

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Խմբագրութեան կողմից. Վարանդայի արհաւիրքը. Վերջին տեղեկութիւններ. Տեղեկութիւններ գաւառից. Դէպքեր Վրաստանում. Թիֆլիսի գեներալ-նահանգապետի կարգադրութիւնը, Մամուլ. Լուծ. Երեկոյթ Զանգեզուրի ազատագրիչների օգտին. Գանձակի շէնքանում. Ամշօթ. Հալւաբարի Թատրոնում. Նամակ Սամպորտից. Նամակ խմբագրութեան. Նեղրին լուրեր. Ոտիկանական տեղեկութիւններ. ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Մէչէդի խորութիւնները. Նամակ Գերմանիայից. Արտաքին լուրեր. ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ.—ՅԱՅՏԱՐԱՐ ԲՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԻՑ

Այն անձերը, որոնք առաքագրվելով «Մշակին» ուղարկում են իրանց բաժանորդագինը մաս մաս թող նեղութիւն քաշին վաղօրօք ուղարկելու վճարը, որպէս զի չընդհատվի լրագրի առաքումը և չառաջանան թիւրիմացութիւններ և անախորժութիւններ:

Բաժանորդագրվածքի ժամանակը լրանալուց՝ մենք ընդհատելիք համարի առաքումը. բայց շատ տեղերից առատացաք խնդիրներ շարունակելու ուղարկել, վրատահ լինելով որ վճարը կուղարկվի ժամանակին: Մենք կը խնդրելինք դիւրացնել խմբագրութեան գործը նախօրօք հոգալով հասցնելու խմբագրութեան բաժանորդագինները:

ՎԱՐԱՆԴԱՅԻ ԱՐՀԱՒԻՐՔԸ

I

Ի՞նչ է դա:

Մի թէ դա սարսափելի մի երազ չէ միայն: Մի թէ դա իսկապէս իրողութիւն է:

Հեռագիրները ասում են, որ մեր առաջ արիւնոտ և կսկծալի էջ մի բացվել է իր սարսափներով ու մորմոքներով:

Նոյնը ասում են մեզ յանձնաժողովի վերադարձած անդամները:

Ոչ միայն նախնական տեղեկութիւնները չափազանցրած չեն եղել, այլ և բացվել ու արձանագրվել են նոր փաստեր, մէկը միւսից վրդովեցուցիչ, մէկը միւսից սոսկալի:

Վարանդան իր գիւղերով և իր բնակիչներով անարգված, կողոպտված և ենթարկված գազանային բռնաբարութիւններ և ճիւաղային այլանդակութիւններ:

Վարանդայի կսկիծը մորմոքը իջել է մի սուր նետ խրվել է մեր բոլորի սրտում:

Ահա այս բոլորը պարզվեց յանձնաժողովի առաջ:

Տանջված, անարգված ժողովուրդը լաց էր լինում յանձնաժողովի առաջ երեխաների նման: Լաց էր լինում աւելի իրան հասցրած անարդանքից և վիրաւորանքներից, քան աւերից, որը նոյնպէս շատ զգալի է:

Վարանդան գաղձաւ հայի այնպիսի խոցերից մէկը, որոնք երբէք չեն ժողացվում: Վարանդան պատմական խոցերից մէկը կը ծուլ:

IV

Վարանդայում գործում էր արդէն բէկլիքեան ափ ալէարայ:

Գործում էր այնպէս, ինչպէս նա գործեց պետութեան բոլոր մասերում աւելացնելով տանջված ժողովրդի ցաւերի վրա և այն, որ նրան անարգում էին և վարկաբեկ անում շրջապատող տարրերի առաջ:

Դա մի սիստեմ է, մի գժոխային սիստեմ ընդարձակ տարածութեան վրա:

Բայց նա ընկնում է հայի վրա աւելի մեծ ծանրութեամբ, քան ուրիշ տարրերի վրա պետութեան մէջ:

Եւ սա քանիերորդ արհաւիրքն է, որ թափվում է հայի գլխի մի 10—15 տարվայ ընթացքում:

Որ դա սիստեմ է, դա պարզ է շատ ուրիշ փաստերից և նոյն իսկ այսօրվայ համարում տպված հեռագրից: Այս հեռագրի մէջ ասված է, որ յանձնաժողովի գալուց յետոյ նորից սկսել են գիւղերի ոչնչացումը, աւերումները թէև փոքր ինչ աւելի զսպված կերպով:

Բէակլիքայի տրամաբանութիւնը իր ընթացքը ունի: Նա կատարի կերպով բնաջինջ է անում այն բոլոր վայրերը, որտեղ կենսունակութեան նշոյլներ է նկատում:

V

Մենք ենթադրում ենք, որ Վարանդայի արհաւիրքների տեղեկութիւններից մի քանիսը դեռ կը կանչվեն և ով գիտէ, գուցէ նոյն իսկ պաշտօնից կը զրկվեն:

Այդ ձեռ իշխանութիւնը զործել է ամեն տեղ: Կարծես թէ դա էլ մի սիստեմ է—մարդկանց ուղարկել մի կեղտոտ ու սուր գործ կատարելու, և յետոյ նրանց հեռացնելու կամ պատժելու, իսկ յաճախ մի ուրիշ շրջան տեղափոխելու աւելի ևս լաւ պաշտօնով:

Երբ բանը քանից անցկացաւ, կարող են չարագործներին և պատժել: Դա, անկասկած, ունի իր փոքրիկ, սահմանափակ նշանակութիւնը որոշ շրջանի համար:

Բայց երբ սիստեմը չէ փոխված, նա կարոտէ և կը գտնէ իր ասպատակութիւնների համար նոր առաքելներ: Նորից կը կատարվեն խայտառակութիւններ, նորից պաշտօնեաներին կը հեռացնեն և իբր թէ խաղաղ և բաւարար վճակ կը տեղծեն:

Եւ այդպէս անվերջ:

Ահա ինչն է սարսափելին:

Ա. Բալանեան

ՎԵՐՋԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«Մշակի» անցեալ համարում մենք յայտնել էինք, որ Շուշի գնացած քննիչ յանձնաժողովը վերադարձաւ Թիֆլիս:

Հաղորդենք մի քանի տեղեկութիւններ քննիչ յանձնաժողովի ճանապարհորդութեան մասին:

Յանձնաժողովը հասել է Շուշի մարտի 31-ին: Յանձնաժողովի նախագահ ն. Վէյդենբաում հեռագրով զեկուցել է գեներալ-նահանգապետ Այվազովին, հարցնելով թէ ո՞րտեղ կարող է տեսնել նրան: Այվազովը պատասխանում է, որ նա կը սպասէ Ազգամում:

Յանձնաժողովը գնում է Ազգամ: Նախագահը տեսնվում է գեներալ-նահանգապետի հետ:

Ազգամից յանձնաժողովը ուղևորվում է դէպի գիւղերը Ղարաբուլաղի վրայով: Առաջին օրը հասնում են Գիւղի գիւղը, ուր և գիշերում են: Ամենեւեան յաջորդ օրերում նրանք այցելում են Սպասանլուղ, Գիւնէյ-Ճարտար, Ղուզէյ-Ճարտար, Սօս, Ագռա, Տող, Թուխ և ընդհակառակ գիւղերը:

Հարցաւորձները հէնց առաջին քայլերից սկսում են պարզել քառեակի գէպքերը իրանց բոլոր այլանդակութիւններով:

Ազէտի շրջանում յանձնաժողովը պատասխում է այնտեղ գործող կին բժիշկների Անետ Աթաբէգեանին և Պանլաւուսեանին, որոնք խնամում են եղել ծանր վիրաւորներին և ակարացածներին: Բժշկական խորհուրդներ և ցուցումներ է ապիս նոյնպէս Թիֆլիսից գնացած բժիշկ Յակոբեան. բժիշկները օգնել են իրանց կողմից քննիչ յանձնաժողովի գործունէութեան ներկայացնելով այն բոլոր նիւթերը, որոնք իրանց յայտի են դարձել բժշկական պրակտիկայի ժամանակ:

Յանձնաժողովը, պարզելով իրերի դրութիւնը, արձանագրելով բազմաթիւ փաստեր, ընդունելով զանգատաւորների բերած զրպարտիչներ, վերջացնում է իր գործը և Կարեագինօի վրայով գնում դէպի պօստային ճանապարհը, Թիֆլիս վերադառնալու համար:

Թիֆլիս վերադարձածից յետոյ, յանձնաժողովի նախագահ Վէյդենբաում նոյն օրը ներկայանում է Կովկասեան Փոխարքային և զեկուցանում իրանց տեսածների մասին, խոստանալով յաջորդ օրերում նոյն մասին պրօտօր զեկուցում:

Փոխարքան, ծանօթանալով գործերի հետ, կարգադրում է ուղարկել գեներալ Մամամցին և գնդապետ մի քննիչի Շուշու գաւառը քննութեան համար, յետ է կանչում Երմօլաեվին Գանձակ և պատուիրում ընթացք տալ պարզված գործերին օրինական ճանապարհով:

Շուշուց մեզ հեռագրում են

«Ապրիլի 7-ին երմօլաեվը և Հայրիեվը երկու հարիւր կօզակների և արաբիերթայի ուղեկցութեամբ եկ ին Ղուզէյ-Ճարտար գիւղը, պատճառաբանելով իրանց արշաւանքը երկու թուրքերի կատիճելի վիրաւորմամբ գիւղացիների կողմից: Գիւղը մտնելիս, նրանք յարձակեցին հովիւների վրա, որոնք փախուստ տուեցին. գրաւով օգտվեցին թուրքերը, քշեցին 12 գլուխ տաւար: Հօրախառնքը կանգնեց գիւղի ներքին մասում, կանայք, երեխաները՝ տարատեսակ փախան տարերը և անասունները, իրանց հետ առնելով ինչ որ կ արող էին: Մեռքը մտաւ գիւղը, պահանջեց տալ նրանց, որոնք իբր վիրաւորել են թուրքերին. ապրանքատեսիլները չէր կարող գոհացնել տալ այդ պահանջին, չունենալով տեղեկութիւն անցածի մասին: Այն ժամանակ խումբը սկսեց ոմբակոծել գիւղը, բայց թողնելով 11—12 հարուածներ: Վնասվից Միրզա Սարգսեանի երկյարկանի տունը, որը յետոյ հրկիզվեց: Կատարելով այդ խումբը գնաց Գիւնէյ-Ճարտար, որտեղ կանչվեց քահանան, որին ծաղրեցին և բռնի կերպով ստորագրութիւն առան, թէ տնաբարութեան դէպքեր տեղի չեն ունեցել զօրքի առաջին անգամ գիւղը եկած ժամանակ, պահանջվում է ներկայացնել Գիւնէյ և Ղուզէյ Ճարտարի ամեն մի ծուխից եղբայրական բոլքի: Խումբը հեռացաւ, չը կատարելով բռնութիւն, կողոպտութիւն, բայց 10 կօզակներ, բաժանվելով խմբից, մնան այնտեղ, ուր պատապարվել էին կանայք և երեխաները, որոնք տեսնելով նրանց՝ աղաղակներով, կականով սկսեցին փախչել, աշխատելով թագնվել: Կօզակները յափշտակեցին թագուած իրերը և հրձգեցին հեռացան: Ժողովուրդը յուսահատութեան մէջ է, կորցնում է հաւատը իշխանութիւնների արդար վերաբերմունքի մասին: Փոխարքայի նշանակած քննիչ յանձնաժողովը, հաւաքելով գործ չնչի բռնութիւնների փաստերի մի ամբողջ կոյտ, դեռ նոր էր հեռացել, երբ արդէն չարագործութիւն է կատարվում: Երմօլաեվ և ընկ., որոնք հեռացրված էին ժամանակաւորապէս բարձր իշխանութեան կողմից, իրողապէս գրութեան տէր են հանդիսանում. ինչով բացատրել այդպիսի անբնականութիւն. երբ վերջ պէտք է լինի: Աղերսում ենք հասցնել Նորին Գործադրական կոմս Վորոնցով-Դաշկովի վիւսութեան և խնդրել վերջ դնել անօրէնութիւններին:

Աշոտ Հախնազար

Մարգահեր գիւղ, Չիլաղիրի գաւառ, ապրիլի 3-ին:

Մարտի 31-ին, ուրբաթ օրը, Թարթառ աւանից Եւլախ տանող ճանապարհով գնալիս են լինում չորս հօգակ, ուրբանից մէկը հիւանդ լինելով, առաջուց գնալիս է լինում հարեւանիք, ասն օրերը անցկացնելու իր ընտանիքի հետ, իսկ միւս երեքը ուղեկցելիս են լինում նրան մինչև Եւլախ կայարանը: Սակայն նրանք գեռ չը հասած Եւլախ կայարանին, ենթարկվում են Բարդու մօտերքում թուրքերի սպառութեանը: Սպանելով կօզակներին, թուրքերը վերցնում են «Մօսինի» հրացանները, փամփուշտները, սրերը, գաղոյները և ձիերը, մինչև անգամ հագուստները, թողնելով մերկ և արիւնշաղախ դեռևի վրա: Զը բաւականանալով թալանելով, կտրում են գլխներին լեզուները, ճակատներին գաշոյով խաչ են քաշում:

Այս անցեալ աշնանը թալանեցին մեր հարևան ուս գաղթականներին, որոնք ապրանք էին բերում Եւլախից և ապանեցին նոյն գաղթականների քահանային հինգ հոգով, ասելով թէ հայերի համար շաքար, աղ և նաւթ են տանում, բայց չը պատժվեցին թուրքերը. հէնց այդ է պատճառը, որ կրկնեցին իրանց գազանութիւնը:

Կօզակների գիւղերը բերել են Թարթառ աւանների հանգստարանում թագուլու, ուր գնացել են Թարթառից մօտիկ Մարագա հայ գիւղի բնակիչները իրանց քահանայով, հեռները ասնելով գինի, օղի, հաց, միս, և բան հայ սովորութեան ճաշ են տուել պատրաստից յետոյ նրանց գրաւիչներ, վերջացնում է իր գործը և Կարեագինօի վրայով գնում դէպի պօստային ճանապարհը, Թիֆլիս վերադառնալու համար:

Թիֆլիս վերադարձածից յետոյ, յանձնաժողովի նախագահ Վէյդենբաում նոյն օրը ներկայանում է Կովկասեան Փոխարքային և զեկուցանում իրանց տեսածների մասին, խոստանալով յաջորդ օրերում նոյն մասին պրօտօր զեկուցում:

Փոխարքան, ծանօթանալով գործերի հետ, կարգադրում է ուղարկել գեներալ Մամամցին և գնդապետ մի քննիչի Շուշու գաւառը քննութեան համար, յետ է կանչում Երմօլաեվին Գանձակ և պատուիրում ընթացք տալ պարզված գործերին օրինական ճանապարհով:

Շուշուց մեզ հեռագրում են

«Ապրիլի 7-ին երմօլաեվը և Հայրիեվը երկու հարիւր կօզակների և արաբիերթայի ուղեկցութեամբ եկ ին Ղուզէյ-Ճարտար գիւղը, պատճառաբանելով իրանց արշաւանքը երկու թուրքերի կատիճելի վիրաւորմամբ գիւղացիների կողմից: Գիւղը մտնելիս, նրանք յարձակեցին հովիւների վրա, որոնք փախուստ տուեցին. գրաւով օգտվեցին թուրքերը, քշեցին 12 գլուխ տաւար: Հօրախառնքը կանգնեց գիւղի ներքին մասում, կանայք, երեխաները՝ տարատեսակ փախան տարերը և անասունները, իրանց հետ առնելով ինչ որ կ արող էին: Մեռքը մտաւ գիւղը, պահանջեց տալ նրանց, որոնք իբր վիրաւորել են թուրքերին. ապրանքատեսիլները չէր կարող գոհացնել տալ այդ պահանջին, չունենալով տեղեկութիւն անցածի մասին: Այն ժամանակ խումբը սկսեց ոմբակոծել գիւղը, բայց թողնելով 11—12 հարուածներ: Վնասվից Միրզա Սարգսեանի երկյարկանի տունը, որը յետոյ հրկիզվեց: Կատարելով այդ խումբը գնաց Գիւնէյ-Ճարտար, որտեղ կանչվեց քահանան, որին ծաղրեցին և բռնի կերպով ստորագրութիւն առան, թէ տնաբարութեան դէպքեր տեղի չեն ունեցել զօրքի առաջին անգամ գիւղը եկած ժամանակ, պահանջվում է ներկայացնել Գիւնէյ և Ղուզէյ Ճարտարի ամեն մի ծուխից եղբայրական բոլքի: Խումբը հեռացաւ, չը կատարելով բռնութիւն, կողոպտութիւն, բայց 10 կօզակներ, բաժանվելով խմբից, մնան այնտեղ, ուր պատապարվել էին կանայք և երեխաները, որոնք տեսնելով նրանց՝ աղաղակներով, կականով սկսեցին փախչել, աշխատելով թագնվել: Կօզակները յափշտակեցին թագուած իրերը և հրձգեցին հեռացան: Ժողովուրդը յուսահատութեան մէջ է, կորցնում է հաւատը իշխանութիւնների արդար վերաբերմունքի մասին: Փոխարքայի նշանակած քննիչ յանձնաժողովը, հաւաքելով գործ չնչի բռնութիւնների փաստերի մի ամբողջ կոյտ, դեռ նոր էր հեռացել, երբ արդէն չարագործութիւն է կատարվում: Երմօլաեվ և ընկ., որոնք հեռացրված էին ժամանակաւորապէս բարձր իշխանութեան կողմից, իրողապէս գրութեան տէր են հանդիսանում. ինչով բացատրել այդպիսի անբնականութիւն. երբ վերջ պէտք է լինի: Աղերսում ենք հասցնել Նորին Գործադրական կոմս Վորոնցով-Դաշկովի վիւսութեան և խնդրել վերջ դնել անօրէնութիւններին:

Աշոտ Հախնազար

Մարգահեր գիւղ, Չիլաղիրի գաւառ, ապրիլի 3-ին:

Մարտի 31-ին, ուրբաթ օրը, Թարթառ աւանից Եւլախ տանող ճանապարհով գնալիս են լինում չորս հօգակ, ուրբանից մէկը հիւանդ լինելով, առաջուց գնալիս է լինում հարեւանիք, ասն օրերը անցկացնելու իր ընտանիքի հետ, իսկ միւս երեքը ուղեկցելիս են լինում նրան մինչև Եւլախ կայարանը: Սակայն նրանք գեռ չը հասած Եւլախ կայարանին, ենթարկվում են Բարդու մօտերքում թուրքերի սպառութեանը: Սպանելով կօզակներին, թուրքերը վերցնում են «Մօսինի» հրացանները, փամփուշտները, սրերը, գաղոյները և ձիերը, մինչև անգամ հագուստները, թողնելով մերկ և արիւնշաղախ դեռևի վրա: Զը բաւականանալով թալանելով, կտրում են գլխներին լեզուները, ճակատներին գաշոյով խաչ են քաշում:

Այս անցեալ աշնանը թալանեցին մեր հարևան ուս գաղթականներին, որոնք ապրանք էին բերում Եւլախից և ապանեցին նոյն գաղթականների քահանային հինգ հոգով, ասելով թէ հայերի համար շաքար, աղ և նաւթ են տանում, բայց չը պատժվեցին թուրքերը. հէնց այդ է պատճառը, որ կրկնեցին իրանց գազանութիւնը:

Կօզակների գիւղերը բերել են Թարթառ աւանների հանգստարանում թագուլու, ուր գնացել են Թարթառից մօտիկ Մարագա հայ գիւղի բնակիչները իրանց քահանայով, հեռները ասնելով գինի, օղի, հաց, միս, և բան հայ սովորութեան ճաշ են տուել պատրաստից յետոյ նրանց գրաւիչներ, վերջացնում է իր գործը և Կարեագինօի վրայով գնում դէպի պօստային ճանապարհը, Թիֆլիս վերադառնալու համար:

Թիֆլիս վերադարձածից յետոյ, յանձնաժողովի նախագահ Վէյդենբաում նոյն օրը ներկայանում է Կովկասեան Փոխարքային և զեկուցանում իրանց տեսածների մասին, խոստանալով յաջորդ օրերում նոյն մասին պրօտօր զեկուցում:

Փոխարքան, ծանօթանալով գործերի հետ, կարգադրում է ուղարկել գեներալ Մամամցին և գնդապետ մի քննիչի Շուշու գաւառը քննութեան համար, յետ է կանչում Երմօլաեվին Գանձակ և պատուիրում ընթացք տալ պարզված գործերին օրինական ճանապարհով:

Շուշուց մեզ հեռագրում են

«Ապրիլի 7-ին երմօլաեվը և Հայրիեվը երկու հարիւր կօզակների և արաբիերթայի ուղեկցութեամբ եկ ին Ղուզէյ-Ճարտար գիւղը, պատճառաբանելով իրանց արշաւանքը երկու թուրքերի կատիճելի վիրաւորմամբ գիւղացիների կողմից: Գիւղը մտնելիս, նրանք յարձակեցին հովիւների վրա, որոնք փախուստ տուեցին. գրաւով օգտվեցին թուրքերը, քշեցին 12 գլուխ տաւար: Հօրախառնքը կանգնեց գիւղի ներքին մասում, կանայք, երեխաները՝ տարատեսակ փախան տարերը և անասունները, իրանց հետ առնելով ինչ որ կ արող էին: Մեռքը մտաւ գիւղը, պահանջեց տալ նրանց, որոնք իբր վիրաւորել են թուրքերին. ապրանքատեսիլները չէր կարող գոհացնել տալ այդ պահանջին, չունենալով տեղեկութիւն անցածի մասին: Այն ժամանակ խումբը սկսեց ոմբակոծել գիւղը, բայց թողնելով 11—12 հարուածներ: Վնասվից Միրզա Սարգսեանի երկյարկանի տունը, որը յետոյ հրկիզվեց: Կատարելով այդ խումբը գնաց Գիւնէյ-Ճարտար, որտեղ կանչվեց քահանան, որին ծաղրեցին և բռնի կերպով ստորագրութիւն առան, թէ տնաբարութեան դէպքեր տեղի չեն ունեցել զօրքի առաջին անգամ գիւղը եկած ժամանակ, պահանջվում է ներկայացնել Գիւնէյ և Ղուզէյ Ճարտարի ամեն մի ծուխից եղբայրական բոլքի: Խումբը հեռացաւ, չը կատարելով բռնութիւն, կողոպտութիւն, բայց 10 կօզակներ, բաժանվելով խմբից, մնան այնտեղ, ուր պատապարվել էին կանայք և երեխաները, որոնք տեսնելով նրանց՝ աղաղակներով, կականով սկսեցին փախչել, աշխատելով թագնվել: Կօզակները յափշտակեցին թագուած իրերը և հրձգեցին հեռացան: Ժողովուրդը յուսահատութեան մէջ է, կորցնում է հաւատը իշխանութիւնների արդար վերաբերմունքի մասին: Փոխարքայի նշանակած քննիչ յանձնաժողովը, հաւաքելով գործ չնչի բռնութիւնների փաստերի մի ամբողջ կոյտ, դեռ նոր էր հեռացել, երբ արդէն չարագործութիւն է կատարվում: Երմօլաեվ և ընկ., որոնք հեռացրված էին ժամանակաւորապէս բարձր իշխանութեան կողմից, իրողապէս գրութեան տէր են հանդիսանում. ինչով բացատրել այդպիսի անբնականութիւն. երբ վերջ պէտք է լինի: Աղերսում ենք հասցնել Նորին Գործադրական կոմս Վորոնցով-Դաշկովի վիւսութեան և խնդրել վերջ դնել անօրէնութիւններին:

Աշոտ Հախնազար

Մարգահեր գիւղ, Չիլաղիրի գաւառ, ապրիլի 3-ին:

Մարտի 31-ին, ուրբաթ օրը, Թարթառ աւանից Եւլախ տանող ճանապարհով գնալիս են լինում չորս հօգակ, ուրբանից մէկը հիւանդ լինելով, առաջուց գնալիս է լինում հարեւանիք, ասն օրերը անցկացնելու իր ընտանիքի հետ, իսկ միւս երեքը ուղեկցելիս են լինում նրան մինչև Եւլախ կայարանը: Սակայն նրանք գեռ չը հասած Եւլախ կայարանին, ենթարկվում են Բարդու մօտերքում թուրքերի սպառութեանը: Սպանելով կօզակներին, թուրքերը վերցնում են «Մօսինի» հրացանները, փամփուշտները, սրերը, գաղոյները և ձիերը, մինչև անգամ հագուստները, թողնելով մերկ և արիւնշաղախ դեռևի վրա: Զը բաւականանալով թալանելով, կտրում են գլխներին լեզուները, ճակատներին գաշոյով խաչ են քաշում:

Այս անցեալ աշնանը թալանեցին մեր հարևան ուս գաղթականներին, որոնք ապրանք էին բերում Եւլախից և ապանեցին նոյն գաղթականների քահանային հինգ հոգով, ասելով թէ հայերի համար շաքար, աղ և նաւթ են տանում, բայց չը պատժվեցին թուրքերը. հէնց այդ է պատճառը, որ կրկնեցին իրանց գազանութիւնը:

Կօզակների գիւղերը բերել են Թարթառ աւանների հանգստարանում թագուլու, ուր գնացել են Թարթառից մօտիկ Մարագա հայ գիւղի բնակիչները իրանց քահանայով, հեռները ասնելով գինի, օղի, հաց, միս, և բան հայ սովորութեան ճաշ են տուել պատրաստից յետոյ նրանց գրաւիչներ, վերջացնում է իր գործը և Կարեագինօի վրայով գնում դէպի պօստային ճանապարհը, Թիֆլիս վերադառնալու համար:

Թիֆլիս վերադարձածից յետոյ, յանձնաժողովի նախագահ Վէյդենբաում նոյն օրը ներկայանում է Կովկասեան Փոխարքային և զեկուցանում իրանց տեսածների մասին, խոստանալով յաջորդ օրերում նոյն մասին պրօտօր զեկուցում:

Փոխարքան, ծանօթանալով գործերի հետ, կարգադրում է ուղարկել գեներալ Մամամցին և գնդապետ մի քննիչի Շուշու գաւառը քննութեան համար, յետ է կանչում Երմօլաեվին Գանձակ և պատուիրում ընթացք տալ պարզված գործերին օրինական ճանապարհով:

Շուշուց մեզ հեռագրում են

«Ապրիլի 7-ին երմօլաեվը և Հայրիեվը երկու հարիւր կօզակների և արաբիերթայի ուղեկցութեամբ եկ ին Ղուզէյ-Ճարտար գիւղը, պատճառաբանելով իրանց արշաւանքը երկու թուրքերի կատիճելի վիրաւորմամբ գիւղացիների կողմից: Գիւղը մտնելիս, նրանք յարձակեցին հովիւների վրա, որոնք փախուստ տուեցին. գրաւով օգտվեցին թուրքերը, քշեցին 12 գլուխ տաւար: Հօրախառնքը կանգնեց գիւղի ներքին մասում, կանայք, երեխաները՝ տարատեսակ փախան տարերը և անասունները, իրանց հետ առնելով ինչ որ կ արող էին: Մեռքը մտաւ գիւղը, պահանջեց տալ նրանց, որոնք իբր վիրաւորել են թուրքերին. ապրանքատեսիլները չէր կարող գոհացնել տալ այդ պահանջին, չունենալով տեղեկութիւն անցածի մասին: Այն ժամանակ խումբը սկսեց ոմբակոծել գիւղը, բայց թողնելով 11—12 հարուածներ: Վնասվից Միրզա Սարգսեանի երկյարկանի տունը, որը յետոյ հրկիզվեց: Կատարելով այդ խումբը գնաց Գիւնէյ-Ճարտար, որտեղ կանչվեց քահանան, որին ծաղրեցին և բռնի կերպով ստորագրութիւն առան, թէ տնաբարութեան դէպքեր տեղի չեն ունեցել զօրքի առաջին անգամ գիւղը եկած ժամանակ, պահանջվում է ներկայացնել Գիւնէյ և Ղուզէյ Ճարտարի ամեն մի ծուխից եղբայրական բոլքի: Խումբը հեռացաւ, չը կատարելով բռնութիւն, կողոպտութիւն, բայց 10 կօզակներ, բաժանվելով խմբից, մնան այնտեղ, ուր պատապարվել էին կանայք և երեխաները, որոնք տեսնելով նրանց՝ աղաղակներով, կականով սկսեցին փախչել, աշխատելով թագնվել: Կօզակները յափշտակեցին թագուած իրերը և հրձգեցին հեռացան: Ժողովուրդը յուսահատութեան մէջ է, կորցնում է հաւատը իշխանութիւնների արդար վերաբերմունքի մասին: Փոխարքայի նշանակած քննիչ յանձնաժողովը, հաւաքելով գործ չնչի բռնութիւնների փաստերի մի ամբողջ կոյտ, դեռ նոր էր հեռացել, երբ արդէն չարագործութիւն է կատարվում: Երմօլաեվ և ընկ., որոնք հեռացրված էին ժամանակաւորապէս բարձր իշխանութեան կողմից, իրողապէս գրութեան տէր են հանդիսանում. ինչով բացատրել այդպիսի անբնականութիւն. երբ վերջ պէտք է լինի: Աղերսում ենք հասցնել Նորին Գործադրական կոմս Վորոնցով-Դաշկովի վիւսութեան և խնդրել վերջ դնել անօրէնութիւններին:

Աշոտ Հախնազար

Մարգահեր գիւղ, Չիլաղիրի գաւառ, ապրիլի 3-ին:

Մարտի 31-ին, ուրբաթ օրը, Թարթառ աւանից Եւլախ տանող ճանապարհով գնալիս են լինում չորս հօգակ, ուրբանից մէկը հիւանդ լինելով, առաջուց գնալիս է լինում հարեւանիք, ասն օրերը անցկացնելու իր ընտանիքի հետ, իսկ միւս երեքը ուղեկցելիս են լինում նրան մինչև Եւլախ կայարանը: Սակայն նրանք գեռ չը հասած Եւլախ կայարանին, ենթարկվում են Բարդու մօտերքում թուրքերի սպառութեանը: Սպանելով կօզակներին, թուրքերը վերցնում են «Մօսինի» հրացանները, փամփուշտները, սրերը, գաղոյները և ձիերը, մինչև անգամ հագուստները, թողնելով մերկ և արիւնշաղախ դեռևի վրա: Զը բաւականանալով թալանելով, կտրում են գլխներին լեզուները, ճակատներին գաշոյով խաչ են քաշում:

Այս անցեալ աշնանը թալանեցին մեր հարևան ուս գաղթականներին, որոնք ապրանք էին բերում Եւլախից և ապանեցին նոյն գաղթականների քահանային հինգ հոգով, ասելով թէ հայերի համար շաքար, աղ և նաւթ են տանում, բայց չը պատժվեցին թուրքերը. հէնց այդ է պատճառը, որ կրկնեցին իրանց գազանութիւնը:

Կօզակների գիւղերը բերել են Թարթառ աւանների հանգստարանում թագուլու, ուր գնացել են Թարթառից մօտիկ Մարագա հայ գիւղի բնակիչները իրանց քահանայով, հեռները ասնելով գինի, օղի, հաց, միս, և բան հայ սովորութեան ճաշ են տուել պատրաստից յետոյ նրանց գրաւիչներ, վերջացնում է իր գործը և Կարեագինօի վրայով գնում դէպի պօստային ճանապարհը, Թիֆլիս վերադառնալու համար:

Թիֆլիս վերադարձածից յետոյ, յանձնաժողովի նախագահ Վէյդենբաում նոյն օրը ներկայանում է Կովկասեան Փոխարքային և զեկուցանում իրանց տեսածների մասին, խոստանալով յաջորդ օրերում նոյն մասին պրօտօր զեկուցում:

*Փոխարքան, ծանօթանալով գործերի

ՄԱՐՏԻ 23-ԻՆ ՊԻՏԻ ԼԻՆԻ ՄԵԾ ՀԱՆԳԻՍՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Մարտ 23-ին, Շաբաթ օր, ժամը 4-ին կէսօրէ առաջ, Պէրա Ճաշարանի սրահին մէջ, Օրատրեմի Ազգ. Վարժարանի Հոգաբարձութեան կողմէ կազմակերպուած հանդիսութիւն մը պիտի տրուի հայկական մարտիրոսութեան յիշատակին։

Պիտի ներկայանան Պատուոյ Հիւրեր, Ազգ. Իշխանութիւնները, Հոգեւորականութիւնը, Ազգ. Վարժարանները, Ազգ. Կազմակերպութիւնները, Մամուլը եւ Հայ Գաղութին ներկայացուցիչները։

Ներկայ պիտի գտնուին նաեւ Ամերիկացի Պատուոյ Հիւրեր։

Մեծ հանդիսութիւնը պիտի սկսի Ազգ. Վարժարանի Սանուհեաց Երգչախումբին կողմէ Հայկական Մարտիրոսութեան Երգերով։

Ապա պիտի ներկայացուի Ազգ. Վարժարանի Սանուհեաց Խումբին կողմէ Հայկական Մարտիրոսութեան Պատմական Պատկեր մը։

Ներկայացման ընթացքին պիտի խօսին Ազգ. Վարժարանի Տեսուչ Գերշ. Տ. Գարեգին Վրդ. Յովհաննիսեան, Ազգ. Վարժարանի Տնօրէն Պ. Գրիգոր Ս. Գալուստեան եւ Ազգ. Վարժարանի Ուսուցչուհի Տիկին Սիրանոյշ Գալուստեան։

Ներկայացման աւարտին պիտի տրուի Ազգ. Վարժարանի Սանուհեաց Խումբին կողմէ Հայկական Մարտիրոսութեան Երգերով Համերգ մը

Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՀԱՅ ՀԱՆՐԱՅՆԱՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ

Ա. Ե. Ա. Ի. Ի. Ի

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 7 ապրիլի։ Արտարաղաքաղութեան մինիստրը հրատարակել է Սպիրիդոնովայի գործը։ Այդ հրատարակութեան մէջ կիշխում են այն դանագործութիւնները, որ եղել են Աբրամովի և Ժանովի ձեռքով։ Քրէական դատ է յարուցած Ժանովի դէմ, իսկ մամուլի մեղադրանքը Աբրամովի, կառաված մի շարք բանութիւնների համար, քննութիւնից յետոյ չէ հաստատուել։ Լրագրիների ասելով, հողային բարեկարգութեան գլխաւոր կառավարչի նախագահութեամբ գիւղացիական հարցի համար կազմած խորհրդակցութիւնը արդէն սկսել է իր պարապմունքները Ընդհանուրի հայեցակէտն է վերացնել գիւղացիների համար ցարդ եղած բոլոր բացառիկ օրէնքները, նրանց իրաւունքները, հաւասարեցնել մեա դասակարգերի իրաւունքների հետ, վերացնել շրջանային դատարանները և համայնքի վերաբերեալ պարտադիր որոշումները։

ԵԼԻՍԱՎԵՏԳՐԱԴ, 7 ապրիլի։ Ի նկատի ունենալով ընտրաւների ընտրութիւնների վախճանը, գինեվաճառանոցները արգելել է սահմ.-ռամկ. կուսակցութեան կոմիտէների ժողովները գումարել այլևս։ Կոմիտէների նախագահը միջնորդել է փոխել այդ կարգադրութիւնը։

ՆԻԻ-ԵՕՐԿ, 7 ապրիլի։ Հրդէհը Սան-Ֆրանչիսկոյում դեռ ևս շարունակւում է երկու ուղղութեամբ, բայց այն ասոիճան թուլացել է, որ յոյս կայ քաղաքի մի մասամբ չէզոքացնել կրակից։ Ոսոիկանութիւնը գրաւել է բոլոր մթերքները, որ պէտք է բաժանել կարիքաւորներին։ Հասատատած են երեք ճաշարաններ։ Դիակների ահագին կոյտեր ընկած են փողոցներում, Զինւորները ուխտադրուժ սոիպում են քնակիչներին ժողովել և թաղել գիակները։ Ուղարկելու են դեռ մի դուժդ եա։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 7 ապրիլի։ Ֆինդանոթային վարչութեան գնդապետ Բուգիսվոկու քնակարանում գտել են երեք դիակներ—հէնց իր գնդապետի և նրա երկու զուատների։ Երրորդ աղջկան՝ կանաչի փոքր նշոյլներով, տարել են հիւանդանոց։ Նրանք մնում են մի ինչ որ գաղից, որը եղել է մի սրուակում։ Երեք օր առաջ Բուգիսվոկին ատացել էր իր արձակման հրամանագիրը։

9 ապրիլ

ՄԱՐԲԻՆ, 8 ապրիլի։ Զինական լրագրները հաղորդում են, որ ներկայումս Նանկինի զինագործարանները զբաղված են 12 դիւյմանոց ֆինդանոթների շտապով պատրաստութեամբ։ Իանցիկայի զօրքը զինւում է եապօնական վիճտօվկաներով։ Կրկին կազմւում են 7 դիվիզիաներ։ Դիրքերում հաստատւում է զինւորական ուսումնարան։

ՆԻՒ-ԵՕՐԿ, 8 ապրիլի։ Հակատակներ սաելով—Սան-Ֆրանչիսկոյում կարված ելեքտրական թելերը սպառնում են անցորդների կեանքին։ Երկրաշարժի ոյժից ձիւները ծովածոյից դուրս են շպրտվել քաղաքի փողոցները, զբաղւում է ջրի ատպին կարիք, ատիպված՝ մարդիկ խմում են կեղտոտ ճահիճներից։ Ամատվոր շոգը իր կողմից է ատնչում մարդկանց։ Երէկ այրվեց սպանդանոցը. 300 տաւար դուրս նետվելով ցրվեցին քաղաքի փողոցները, կոխըրտելով ճանապարհին հանդիպած ամեն բան։ Ենթադրում են, որ նրանցից սպանված են ոչ պակաս 12 մարդ։

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 7 ապրիլի։ Պաշտօնապէս հաղորդւում է, որ հարկաւոր չէ արտաատժանում օգնութեան գալ ալասկացիներին, քանի որ Մլաչալ-Նահանգները լիովին կարող են անհրաժեշտ օգնութիւն ցոյց տալ։ Հանգանակութիւնը շարունակւում է։ Բուգվէլտը նուիրեց 100 դօլար։ «Ատանդարտ-Օյլ-կօմպանին», պողպատ արդիւնաբերողների միութիւնը և միլիոնատէր Կարնեգին 100,000-ական դօլար։

ՊԱՐԻԶ, 8 ապրիլի։ Հալէպից հաղորդում են, որ մօտ 600 գործաթողներ կամենում են ցոյց տալ իրենց աշխատանքները շարունակող լուսնտանգային բանւորների դէմ։ Մինչ այդ նրանք շրջապատեցին մի վաշտ զրագունների։ Տեղի ունեցաւ ընդհարում։ Ապա գործաթողները յարձակւեցին մի քանի տների վրա, որից առաջացաւ մի նոր ընդհարում։ Զօրքի և ժանդարմների մէջ։ Վիրաւորւած են երկու բոտմիատր և 10 զինւոր։ Նոր աշխատից զօրքեր են պահանջւած։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 8 ապրիլի։ Երէկ հաղորդած լուրը համաուսական համագումարի մասին, սխալ է դուրս գալիս։ Վօրօնէժում բանտից ազատել են քաղաքական 45 բանտարկեալների։

ՍԱՆ-ՖՐԱՆՉԻՍԿՕ, 8 ապրիլի։ Աատւօտեան ժամ 10-ին կրակի ոյժը թուլացաւ. կրակի գոհ են եղել քաղաքի շուկան և բոլոր թաղերը։ Այնուհեց կրակի առաչն առնել հարաւում։ Ոսոիկանապետը յայտնում է, որ քաղաքում զարմանալի կարգ է տիրում, և այդ բացատրում է այն խիստ միջոցներով, որ ձեռք էր առնված կարգը խախտողների դէմ։ Աատւոնների թիւը հասնում է 200000 մարդու։

ԱՐԱ, 8 ապրիլի։ Լրվէնից հաղորդում են, որ զօրքերը կրակել են օդում լիքը փամփուշտներով։ Ժանդարմերիան պաշարման է ենթարկվել։ Նկէմնում մօտ 1000 գործաթողներ մի քանի տնեում աշխատել են յարձակվել ընկերութեան գրասենեակի վրա, բայց ամեն անգամ յետ են մղվել։

ԲՐԵՍՏ, 8 ապրիլի։ Բանւորական սինդիկատների պատգամաւորների մեծամասնութիւնը որոշել է գործադուլ յայտարարել այն դէպքում, երբ բանւորների պահանջներին բաւարարութիւն չեն տրվի։

ՍՕՖԻԱ, 8 ապրիլի, Ազգային կուսակցութեան 200 պատգամաւորները, որ կազմում են օպոզիցիայի ներկայ կառավարութեան, համաձօղով գումարեցին։ Կուսակցութեան գլխաւորը քննադատեց մինիստրութեան ֆինանսական քաղաքականութիւնը և պահանջեց կրճատել զօրքի վրա կատարվող ծախքերը, ասելով որ Բոլղարիան հարկ չունի երկիւղ կրել պատերազմից Թուրքիայի հետ։

ԵԱԼՏԱ, 8 ապրիլի։ Զանազան ժամանակներում ձերբակալվածների մեծամասնութիւնը ազատվել է։

ՏԱՇԿԵՆՏ, 8 ապրիլի։ Գիշերա վերւած յարձակում եղաւ զինւորական պլերօկսիլենի պահեստի վրա։ Հրացանագութեան ժամանակ յարձակվողներից մէկը սպանված է. Ջացածները անյայտացել են,

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 8 ապրիլի։ Պաշտօնական։ Եապօնիայի հետ մղած պատերազմի պատմական Պետական 1905 թ. նախահաշւի ծախքերը կատարվեցին զգուշութեամբ։ Մըտացվում էր ատանալ 1977 միլ. ₰46000 րուբլի, 1904 թ. մուտքից 41,215000 ր. պակաս։ Նախահաշիւը գործադրելու դէպքում, բացի պատերազմից, երևան եկան նոր անբարեյաջող դէպքեր, օրինակ անբերրիութիւն, ներքին անկարգութիւններ, պատատային, հեռագրային, երկաթուղային, գործատային գործադուլներ, որոնք կրճատեցին և նոյն իսկ ժամանակաւոր դադարեցրին երկրի արդիւնաբերական և առևտրական կեանքը։ Այդ պատճառով Պետական եկամուտները 1905 թ. վերջին երեք ամիսներում պակասեցին։ Հակառակ անբարեյաջող պայմաններին, 1905 թւի նախահաշւի լրացնելու հետևանքը աւելի փայլուն երևաց սպասածից։ 1605 թւի նախահաշւի մասին ատացած նախնական զրամարկղային լուրերի համաձայն, նրանք ներկայումս են հետևեալ ձևով։ Պետական սովորական մուտքը եղել է 2,024—028,000 րուբլի ենթադրվելիքի դէմ 46983000 ր. և 1905 թ. իսկական մուտքից 5767000 րուբլիով աւելի։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 8 ապրիլի։ Պաշտօնական։ Օրէնքների ժողովածում հրատարակված է բարձրագոյն ուկազ ֆինանսների մինիստրի անունով։ 1905 և 1906 թ. պետական պահանջների արտակարգ ծախքերը ծածկելու նպատակով—բարձրագոյն հրամայած է բաց թողնել պետական 5%-ային փոխառութիւն սովորական 833,750,000 րուբլի քանակով, հատւած 2 ½ միլիարդ ֆրանկի։ Տոկոսները վճարվելու են իւրաքանչիւր 6 ամիս մի անգամ, սկսած ապրիլի 19-ից։ Փոխառութիւնը ծածկվելու է ոչ ուշ քան 1956 թ. ամենամեծ սերտճնելով, սկսած 1917 թ. և հաշվելով 011,182,781,612% սովորական զրամագլխի։ Մինչև 1916 թ. յետ գնում(выкупъ) և փոխառում վճարելու չէ։ Փոխառութեան ընկալագրերը և պարտատոմսերը ազատ են ամեն տեսակ հարկերից։ Թիմնադիրների մինիստրի հրամանով այդ փոխառութիւնը բաց է ծախվում 450 սերիաներով իւրաքանչիւրը 1,875000 ր. Պարիզի, Լօնդօնի, Վիէննայի, Բուդապեշտի, Ամստերդամի, արտասահմանեան մի շարք բանկերի և Պետերբուրգի Միջազգային վաճառականական բանկի, Պետերբուրգի գեղջկային—փոխառութեան բանկի, Ռուսաց—արտաքին առևտրի բանկի, Վօլգա-Կամկի վաճառականական բանկի, Ազօվօ-Դօնեան վաճառականական բանկի և Մօսկվայի վաճառականական բանկի միջոցով։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 8 ապրիլի։ Սատցած տեղեկութիւնների համաձայն, փետրվար ամսի պետական եկամուտները նոյն ատիճանի բարեաջող են, ինչպես և յունվարի։ Թէև փետրվարին երկաթուղիները աւելս մինուս 6 միլ. րուբ., ընդհանուր եկամուտները 14 միլ. աւելի էին անցեալ ատրվանից։ Ամենից շատ մուտք նկատւում է այն տեղերում, ուր եղել են ընդհանրապէս յեղափոխական ուժեղ շարժումներ։ Այսպէս օրինակ, լէհական թատերութիւնից պլիւս կազմում է 3½ միլ. Պրիքատեան ճանապարհից կէս միլիոն Մօսկվայի նա. 1400000։

ԻՐԿՈՒՏՍԿ, 8 ապրիլի։ Բանտից ազատել են քաղաքական 93 բանտարկեալների,

ԿԱԶԱՆ, 8 ապրիլի։ Կազանի մուսուլմանները միացան Տրոյցկի մուսուլմանների միջնորդութեան—նշանակելու երկու մուսուլման հոգևորական Պետական խորհրդի համար։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 8 ապրիլի։ Պաշտօնական։ Պետական Խորհրդի անդամներ ընտրելու համար ժողված ազնուականութեան համաժողովի նախագահ Տրուբեցկոյի ամենազգատակ հեռագրին իբրև պատասխան ստացված է կայսրից հետևեալ հեռագիրը. «Ընդրում եմ յայտնել իմ պատից չնորհակալութիւնս ազնուականութեան ներկայացուցիչներին—նրանց արտայայտած զգացմունքների համար։ Ես համոզված եմ, որ ազօթքով ձեռնարկելով իմ առաջադրած վերակազմութեան գործին ռուս ազնուականութիւնը կը դնի, ինչպէս միշտ, իր բոլոր ոյժերը թագաւորին հայրենիքի բարօրութեան և երջանկութեան համար։

«ՆԻԿՕԼԱՅ»

10 ապրիլ

ԼՕՆԴՕՆ, 9 ապրիլի։ «Ստատիսար» ատում է, որ փոխառութիւն կնքելը հանդիսանում է որպէս մի փայլուն ապացոյց Եւրոպայի և Անգլիայի դէպի Ռուսատանի խաղաղ զարգացումը ունեցած ցանկութեան, սանմանադրութեան ըէժիմի տակ։ Անգլիայի 12 միլ. ֆունտ արժողութեամբ պարտատոմսերի բաց թողնելը ապացուցանում է այդ։—ռուսական յարաբերութիւնների բարելաւումը։ Անգլիան բարեկամաբար է արտագրված դէպի ռուս ժողովրդը և պատրաստ է փողով աջակցել նրան—երկաթուղային ցանցը ընդլայնելու և արդիւնաբերութիւնը զարգացնելու համար։ Այդ փոխառութիւնը միայն առաջնորդ է յետագայ նոր փոխառութիւնների, ինչպէս և օգտակար ձեռնարկութիւն բրիտանական կապիտալիստների համար։

ԼԻՎԼԷՆ, 9 ապրիլի։ Երէկ, քաղաքի շատ մասերում թեթև երկրաշարժ զգացվեց։

ԲՈՒԴԱՊԵՇՏ, 9 ապրիլի, Ֆինկերլսէյնում գիշերը զգացվել են ատորերկրեայ հարւածներ, որ է 41 վայրկեան։ Վաղը լրագրներում կը հրատարակվին ռուսաց փոխառութեան պայմանները, որի ատորագրութեան գործը վերջնելու է իր վրա Ունգարիայի ընդհանուր վարկային բանկը Բուդապեշտում։

ՖԼՕՐԵՆՑԻՈՒ, 9 ապրիլի։ Աւատւօտեան Միչնայում զգացվել են ատորերկրեայ հարւածներ։ Մի քանի տեղեր մները ճեղքուածքներ են ատացել զոներ չը կան։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 9 ապրիլի։ Պետական խորհուրդը որոշեց յատկացնել ամեն ատրի 1,000,000 ր. Թոշակ ռուս-եապօնական պատերազմում ընկած զինւորների այրիներին։

ՊԱՐԻԶ, 9 ապրիլի։ Ռուս յեղափոխականները և Ռուսատանից եկած ծայրայեղ կուսակցութեան պատգամաւորները ամեն ջանք գործ են դնում, որպէս զի ռուսաց փոխառութիւնը վարկաբեկ անեն։ Նրանք դիմել են խնդրով տեղական սօցիալիստների գլխաւորին—Ժօրէսին, որը յայտնել է իր լրագրում, որ փոխառութեան ատորագրութիւնից առաջ Ֆրանսիայի բոլոր համայնքներում յայտարարութիւններ կը ցրվեն, որոնք ֆրանսիացիներին կը համոզեն չը տալ Ռուսատանին։ Ֆրանսիական սօցիալիստները յայտնել են, որ նրանք ձրի աֆիշներ են բաժանում իրանց համախոհներին յորդորելով հակառակ գործել փոխառութեան, որ ռուսաց սահ. ռամկավարների կարծիքով ապօրինի է համարվում։

ՊԱՐԻԶ, 9 ապրիլի։ Տպարանային գործարների գործադուլը ընդունեց աւելի ընդարձակ չափեր, որովհետև նրանց են յարվել թղթեղէնի գործարանների շատ բանւորներ։

ԼՕՐԻԱՆ, 9 ապրիլի։ Այսօր զանազան տեղերում անկարգութիւններ տեղի ունեցան։ Գործաթողները կատաղացնում են բրնիկաղներ, անցնում են պատուհաններ և մաքիններ, որոնց հետևակազօրները ատիպված քանդում են։

ՊԱՐԻԶ, 7 ապրիլի։ Տեղս հասաւ կոմս Նօսելթօղէն երկու ինտելիգենտներով ապուատցիա մղելու փոխառութեան դէմ։ Նրանք իրանց ցոյց են տալիս, որպէս պատգամաւորներ ռուսաց ինչ որ լեզու կուսակցութեան։ Նրանք եղել են հանրապետութեան նախագահի, կլէմանսօի և քաղաքական ուրիշ գործիչների մօտ, ապա խորհրդակցութիւն են կազմել, որին մասնակցել են ատեղի ռուսաց յեղափոխական կուսակցութեան գլխաւորները։

ԲԵՐԼԻՆ, 9 ապրիլի։ Սատնալով ռուսաց փոխառութեան դէմ յարուցված անդատատ տեղեկութիւններ, Մարտինը խորհուրդ է տալիս գերմանական կառավարութեան չը թոյլատրել կայսերական բանկում ռուսաց ֆօնդերը։ Ներկայ գերմանացիների կողմից այդ քայը դիծաղ է յարուցանում միայն։ Գերմանական կոռավարութիւնը ոչ մի ուշադրութիւն չէ դարձնում այդպիսի ընդունելութեան վրա։ Պնդում են, որ Մարտինը գրում է հրեաների մի խմբի կողմից կաշառվելով։

ՎԱՇԻՆԳՏՕՆ, 9 ապրիլի։ Բուգվելտը դիմեց կօնգրէսին մի նամակով, որի մէջ խնդրում է յատկացնել 1½ միլիօն դօլար Սանֆրանչիսկօի ՀԷաւածների օգտին։

ՏՄՐՕՎ, 9 ապրիլի։ Նահանգապետը ատաատել է գարձեալ 20 բանատրկվածների։

Խմբագիր՝ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՔԱԼԱՆԹԱՐ
Հրատարակիչներ՝ ԹԱԳՈՒՀԻ ՏԻԳՐԱՆԵԱՆ
ԻՍԱՀԱԿ ՄԵԼԻՔ-ԱԶԱՄԱԼԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱԻՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ
ԲԱՆԿԱՊԵՏ Բ. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆԻ
Հիմնված 1880 թ.
(Նուիրեա, Վօրօնցօվի արձանի հանդէպ)
Ամեն օր, բացի կիրակի օրերից
ԱՌԱՒՕՏՆԵՐԸ
Բ. Ա. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ—11—12 ժ. վիրաբուժութիւն, վէներական (սիֆիլիս) և միզասեռ. հ.
Ց. Մ. ՀԱՅՕՎՆԱ—9½—10 ժ. աչքէ. ներքին և ներաբուժ.
Մ. Գ. ԱԽՆՏԻՄԵԱՆ—11—12 ժ. մոքնու, վէներակ. և վիրաբուժութիւն։
Զ. Ի. ԲԱԲՈՒՆԱՇՎԻԼԻ—10—11 ժ. մանկաբարձուհի, կանանց և երեխայոց հ.
Ի. Գ. ՀՕՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ—9½—10 ժ. ներքին և ներաբուժ. հ.
Ա. Ե. ԲԱԲՈՒՆԱՇՎԻԼԻ—1—2½ ժ. ներքին և ներաբուժ. հ.
ԳՈՆ-ԲՅՈՇԻ Ա. Ի. ՇՂԵՐԲԻՆԻՆԱ—2½—3 ժ. մանկաբարձութեան և կանանց հ.
Գ. Ե. ԳՈՒՐԿՆՕՎ—1—2 ժ. կանանց հ. և մանկաբարձութիւն։
ԵՐԵՆՇՈՆԵՐԸ
Ա. Մ. ՓՈՒՂԻՆՕՎ—5—6 ժ. ներքին և երեխայոց հ. և ծաղկատ.։
Ի. Ի. ԱԲՐՆԱՇ—6—7 ժ. ներքին հիւանդ.
Բ. Ա. ՆԱԻԱՍԱՐԴԱՆ—7—7½ ժ.
Վճարը 50 կ. չքաւորները ձրի։ Համաքերդչի (կօնսիլիումի) և օպերացիայի համար առանձին։
Հեռաձայնական վերաատուխոսչ՝
բժշկապետ Բ. Նաւասարդեան

Լոյս է տեսել և վաճառվում է Թիֆլիսի, Դանձակի և Բագուի գրավաճառանոցներում

„ՍՈՒՐԱԿ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ“

Ազգային լիակատար երգարանը 5-րդ տարագրքերեակով, ևոր երգերով եւ բանաստեղծութիւններով, քաղվացած 374 մեծագիր երեսներից։ Գինն է 1 ր., ճանապարհածախսով—1 ր. 20 կ.։ Օտարաքաղաքացի ցանկացողները, յայտնելով իրանց ճիշտ հասցէն, դիմում են Բագու, «Մուրակի» հրատարակչին, հետևեալ հասցեով. Протоіерею Григорію Григорянцъ. Баку.

Այս օրերս լոյս կը տեսնի «Богъ въ Природѣ» գրքոյկի հայերէն թարգմանութիւնը։
(պ.) 1—6

Լոյս տեսաւ
ՔԱՄԱԼԵԱՆՑ Ս.-Ի
կազմած
ՍԱՍՈՒՆՑԻ ՅՈՎՆԱՆԸ
144 երես, 30 կօպէկ

Թիֆլիսի գրավաճառների մօտ ծախվում են այլ և Տալ Ախչիկ, Քաշ Աղաքի, Ժամանակը Ոսկի, Գալօ-Ախօ, Աատւած չը ճանաչող և մեւս գրքերը։

Հեղինակի հասցէն՝ Ներս. գպրանոց։
1—5

Տաւրիկեան նահանգի Զաւատւարար քաղաքի հայ հասարակութեան՝

ՀԱՐԿԱԻՈՐ Է

ժողովրդական ՔԱՀԱՆԱՅ միջնակարգ դպրոցի համար։ յայտնի անձնաւորութիւնից երաշխաւորութիւն։ արձիւնը ատնւատւն 800 ր. ոոճիկ 300 ր., Ձրի բնակարան։ ուղղել նահանգներ Карасубазаръ (Таврич. губ.) Армянскій церковный попечительскій совѣтъ.
1—3

Վիճակաձիւ կօնսիստօրիան հայոց Վրաատանի, յայտնում է, թէ ի 14 ոյն ապրիլ ամսի, նրա ատենի մէջ նշանակված է աճուրդ կապալով ատւու հինւատր նորոգութիւնը էչմիածնապատկան «Խաչի ձաչի» ատւատնեալ ատն, Վօրօնցօվսկի փողոցի վրա, 6-րդ քաղաքամասում։

Անդամ կօնսիստօրիայի՝
Ձաքարիա քահ. Ձարդեղեանց
(և. հ. շ.) 1—3

Թարգմանվում է և շուտով լոյս կը տեսնի
«КАКЪ и КАКУЮ СВОБОДУ ДОБЫЛИ СЕБѢ ФРАНЦУЗЫ»
Ս. Ե.

ԹԻՖԼԻՍԻ ԺՈՂՈՎԱՐԱՆ

Երեքշաբթի, ապրիլի 11-ին

Դերասանուհի օր. Ադամեանը և դերասան Վ. Մրզօյեանը մասնակցութեամբ դերասանուհի տ. Զաբէլի, դերասան Ե. Պետրոսեանի, Ռշտունու և սիրողների

կը ներկայացնեն

Ա Ղ Օ Փ Ի Տ Ը

Դր. 4 արարւածով, Օստրօվսկու

Ներկայացումից յետոյ Պ Ա Ր Ե Ր։

Տեղերի գները 3 ր.—80 կօպէկ։ Տոմսակները վաճառվում են ղէկցարի մօտ (ա.օ.) 2—2

Արտասահմանում *գտնւելով Ֆրեյբէրգովսկի կուրսերն աւարտած, Պետերբուրգի կուրսերի պրօֆ. Լեւչֆտի նախկին ունկնդրուհի—պարապմունքներ է որոնում։ Դիմել գրաւոր (ռուսերէն). Судебная ул., 44, курсы иностр. языкъ, для Д. Г. Р.* (ա.օ.) 2—3

Թ Ա Տ Ր Ա Պ Ե Տ

Գ. Ե. ՀԱՅՎԱԶՈՒԹԵԱՆ

Ա Զ Գ Ի Ր Ի Ա Ն Դ Ա Ս Ի Ր Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն Ն Ե Ր

Ընդունելութիւն ամեն օր
Աատւօտեան ժամի 9-ից մինչև 12
Երեկոյեան » 5-ից մինչև 7
Վերամիութեան փողոց № 8։ (ա.օ.)52—100

Թ Ա Տ Ր Ա Պ Ե Տ

Մ. Գ. ՋԱԽԱՐԻԱՆ

Ներքին եւ նեռվային հիւանդութիւնների

Ընդունում է աատւօտեան ժամի 10—12-ը և երեկոյեան ժամը 6—7։ Լիմոնատվայա փողոց, տուն № 16։
(ա. օ.) 10—50

ԷԼԷԿՏՐՕ-ԲՈՒԺԱԿԱՆ ԿԱԲԻՆԷՏ

Բժիշկ Միհայել Գեդեվանեանի

Զգային հիւանդների ընդունելութիւնը Աատւօտեան ժամի 12-ից մինչև 1-ը, Երեկոյեան ժամը 6-ից—7-ը,
Գօրգանովսկայա փող. № 20 Վերայում։ Սեփական տ., տել. № 791։ (ա. օ.) 104—105

Բ Ժ Ի Շ Կ

ԲԱԻՇԱՊԵՏ Մ. ՄՈՒՐԱԴԵԱՆ

Ընդունում է մանաւանդ սիֆիլիս, մէզային, վէներական և մորթու տակ ունեցող հիւանդներին ամենայն օր, առաւ. 12—2 ժ. և 6—8 երեկ. Սօլօլակի, անկիւն Բեբուտովսկի և Պաշկևիչա փող. № 33/15 տ. Մերիամանեանի (նախկին օրիորդաց 3-դ գիմնազ. տուն)։
(ա. օ.) 65—100

Լոյս տեսան

Բժ. Ա. Բուդուդեանի վերջին երեք նոր գրքերը։
1. Նուէր հայ գիւղացուն (20 պատկ.) (Ա.-ին օգնութիւն միչև բժշկի գալը . . 20 կ.
2. Նուէր հայ վարժապետին (Պարզապան առողջապահութիւն) . . . . . 20 »
3. Նուէր հայ զղրօցականին . . . . 10 »

Ուսումնարաններին, որոնք կը պատնդին վերագրիր վճարով ամենաքիչը 100 օրինակ, զեղչ 40%։

Պահեստը Ս.-Պետերբուրգ Пушкинская Скоропечатня Лештуковъ пер. 4.
(օ. մ.) 5—6

Վաճառումից գոյացած ամբողջ գումարը յատկացվում է Բագուից Թիֆլիս գաղթած չքաւոր հայ գիւղացիաց աշակերտների ու աշակերտուհիների օգտին։

Լոյս տեսաւ և վաճառվում է
Պրոֆ. Մ. Կրիվակի
ՄԱՀՄԵԴԱԿԱՆ ԱԷՒՕՐՀՆ ՈՒ ՆՐԱ ԱՊԱԳԱՆ

Հեղինակից յատուկ Թուլատրած Թարգմանութեամբ

ԲԱԲԳԷՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ
(Ժզ+170 երես։ Գինը 60 կօպ.)

Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և Թարգմանչին՝ Св. Эчміадзинъ Архимандриту Бабкену. (և.հ.գ.) 5—5

Լոյս տեսաւ
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՍԱՅԵԱՆԻ
„Մհեռոյ դազաղում“

Բ. հրատ. Պատկեր Բագուի կատարածից։ Գոհերի 2 նկարով։ Գինը 7 կ. Դիմել Թիֆլիս «Գուտանբէրգ» գրավաճառանոցը կամ հեղինակին, Հաւլարաբ, Լազարևսկայա, № 49։ Գումարով գնողներին զեղչ 20—25%։ 100-ից պակաս և աատնց կանխավճարի հեղինակին չը գիմել։ 2—2

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

(Ժամերը հաշւած են Պետերբուրգի ժամանակով, իսկ փակագծերի միջինը Թիֆլիսի ժամանակով)։

	Գօտասին։	Մարզատար։	Արագ։	Ապրանք։
Բագուից դուրս գալը	4 ժ. 53 ր. ցեր.	11 ժ. 03 ր. ցեր.	12 ժ. 20 ր. գիշ.	4 ժ. 03 ր. գիշ.
Թիֆլիս հասնելը.	11 » 10 » »	5 ժ. 31 ր. առ.	1 ժ. 30 ր. ցերե.	9 ժ. 30 ր. գիշ.
Թիֆլիսից դուրս գնալը	11 » 55 » »	6 ժ. 07 ր. առ.	—	—
Թիֆլիսի ժամանակով)	12 » 53 » »	7 ժ. 05 ր. առ.	—	—
Բաթում հասնելը	1 » 14 ր. գիշ.	7 ժ. 07 ր. եր.	—	—
Բաթումից դուրս գալը	5 » 15 » »	5 ժ. 24 ր. ցեր.	—	—
Թիֆլիս հասնելը	6 » 11 ր. եր.	6 ժ. 44 ր. առ.	—	—
Թիֆլիսից դուրս գալը	6 » 58 » »	7 ժ. 48 ր. առ.	5 ժ. 35 ր. ցեր.	10 ժ. 40 ր. գիշ.
(Թիֆլիսի ժամանակով)	7 » 56 » »	8 ժ. 46 ր. առ.	6 ժ. 33 ր. ցեր.	11 ժ. 38 ր. գիշ.
Բագու հասնելը	1 » 20 ր. ցեր.	12 ժ. 42 ր. գիշ.	6 ժ. 19 ր. առ.	3 ժ. 55 ր. գիշ.
Երևանից դուրս գալը	12 » 02 » »	—	—	11 ժ. 26 ր. գիշ.
Կարսից » »	3 » 57 » »	—	—	3 ժ. 11 ր. գիշ.
Ալէքսանդրօպօլից դուրս գալը. .	7 » 38 » եր.	—	—	7 ժ. 06 ր. առ.
Թիֆլիս հասնելը	5 » 10 » առ.	—	—	4 ժ. 48 ր. ցեր.
Թիֆլիսից դուրս գալը	11 » 22 » գիշ.	—	—	1 ժ. 13 ր. ցեր.
(Թիֆլիսի ժամանակով)	12 » 20 » »	—	—	2 ժ. 11 ր. ցեր.
Ալէքսանդրօպօլից դուրս գալը. .	10 » 15 » առ.	—	—	12 ժ. 50 ր. գիշ.
Կարս հասնելը	1 » 55 » ցեր.	—	—	4 ժ. 24 ր. գիշ.
Երևան հասնելը.	4 » 21 » »	—	—	6 ժ. 48 ր. առ.

„Թիֆլիսի աղիւսի գործարանների ընկերութեան“

գրասենեակը—որը գտնվում է Ֆրէյլինսկի փողոց, № 2 եղայրք Փրիդօնեանների բանկային գրասենեակի դիմաց—արտաով յայտնում է ազիւս գնողներին, որ ազիւս վաճառելու բոլոր գործողութիւնները կենտրօնացած են ընկերութեան այդ գրասենեակում։
(և. հ. շ. կ.) 1—6

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՇԵՐԱՄԱԳԱՀԱԿԱՆ ԿԱՅԱՐԱՆԻ
ՊԱՀԵՍՏՈՒՄ,

Մուշտայիդ այգում, վաճառվում է ՇԵՐԱՄԻ ԸՆՏԻՐ ՍԵՐՄ դեղին և սպիտակ տեսակի, մսխալը 40 կօպ.

Թթենիներ, այգեպահական և շերամապահական գործիքներ

ՁԵՒԱՐԱՐՆԵՐ ԵՒ ՀԱՒԱՔՄԱՏՈՒՆԵՐ,

Մեզուապահական գործիքներ,

ԴԱՏԱՆ-ԲԼԱՏՏԻ ԵՒ ԳԷԴՈՅԻ ՓԵԹԱԿՆԵՐ, ԻՐԱՔԱՆՉԻՒՐԸ 4 ՐՈՒԲԼՈՒԻ

ՍԿՍՈՒԾ։ Մեծ քանակութեամբ գնողներին զիջումն է լինում։

Արհեստական մամաներ, (вощина) գործիքներ, ցեմտրաֆուգներ, նկարներ, քարտէզներ, ձեռնարկներ և այլն։
(և.հ.շ.) *Գների ցուցակը ուղարկվում է ՁՐԻ։* 11—25

26 ТОМОВ | 10,000 страницъ текста. | 100 портретовъ

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА 1906 ГОДЪ

на новый двухнедѣльный иллюстрированный литературно-политическій журналъ:

6 РУБЛЕЙ ВЪ ГОДЪ | Разсрочка.

Всеобщая библіотека.

Журналъ этотъ начнетъ выходить съ Апрѣля 1906 года двухнедѣльными книжками въ 20—30 печатныхъ листовъ (около 450 страницъ) каждая, на лучшей бумагѣ, со многими рисунками и портретами, такъ что во всѣхъ 24 томахъ будетъ около 600 листовъ (10,000 страницъ) четкой печати. Въ «Всеобщей библіотекѣ» будутъ помѣщены въ теченіе 1906 г. безъ сокращеній слѣдующія до сихъ поръ запрещенныя цензурою въ Россіи сочиненія:

БАКУНИНЪ, М. Письма къ А. Герцену и Н. Огареву. Съ портретами Бакунина, Герцена и Огарева.

МАРКСЪ, К. Собр. соч. Съ портретомъ автора. 2 ТОМА.

БЕБЕЛЬ А. Собр. соч. Съ портр. Бебеля.

РАДИЩЕВЪ, А. Путешествіе изъ Петербурга въ Москву. Съ предисл. Искандера и портретомъ автора.

БЕРНШТЕЙНЪ, Э. Собр. соч. Съ портр. Бернштейна.

РЕНАНЪ, Э. Жизнь Іисуса. Первый полный переводъ (большого изд.). Съ портретомъ автора.

БЛОСЪ, В. Великая французская революція. Съ портретами.

СПЕНСЕРЪ, Г. Соціальная статика. Изложеніе соціальныхъ законовъ. Съ портретомъ автора.

ГЕРЦЕНЪ, А. Тюрьма и ссылка.—Кто виноватъ? и др. соч. Съ портретомъ Герцена.

СТЕПНЯКЪ. (С. М. Кравчинскій). Андрей Кожуховъ.—Павелъ Руденко.—Домикъ на Волгѣ.—Подпольная Россія (съ портретомъ автора и государственныхъ преступниковъ). 2 ТОМА.

ДАШКОВА, А. Записки, составляющія продол. запис. Императрицы Екатерины II. Съ портретами.

ТОЛСТОЙ, Л. Исповѣдь.—Въ чемъ моя вѣра? и др. соч. не напеч. въ Россіи. Съ портретомъ автора.

ЕКАТЕРИНА II. Записки Императ. Екатерины II. Съ портрет.

КАУТСКІЙ, К. Собр. соч. Съ портретомъ автора.

ТУНЪ, А. Исторія революціоннаго движенія въ Россіи. Съ портретами дѣятелей.

КЕННАНЪ, Д. Сибирь и ссылка. Описаніе быта политическихъ ссыльныхъ.—Русскіе государственные преступники.—Русская политическая тюрьма.—Съ портретами. 2 ТОМА.

ШЭФФЛЕ, А. Сущность соціализма. Съ прим. П. Лаврова.

ЛАВРОВЪ, П. (МИРТОВЪ). Національность и соціализмъ.—Роль и формы соціалистической пропаганды.—Черезъ 8 лѣтъ.—Съ бі